

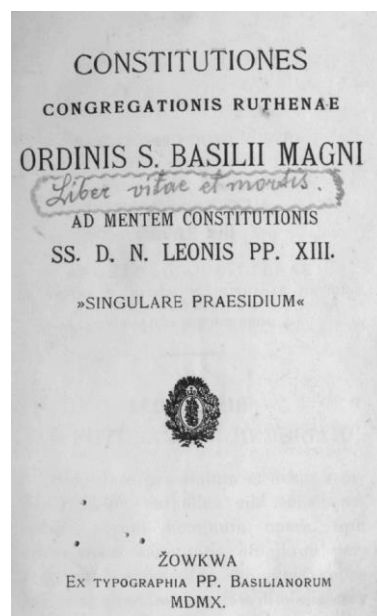
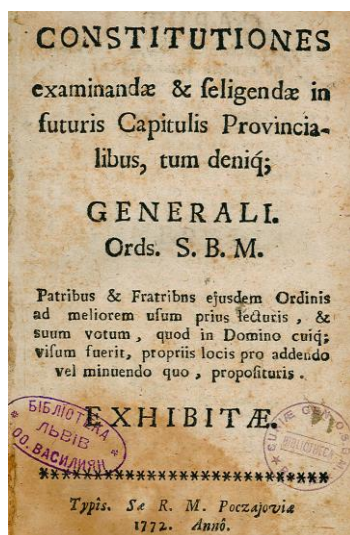
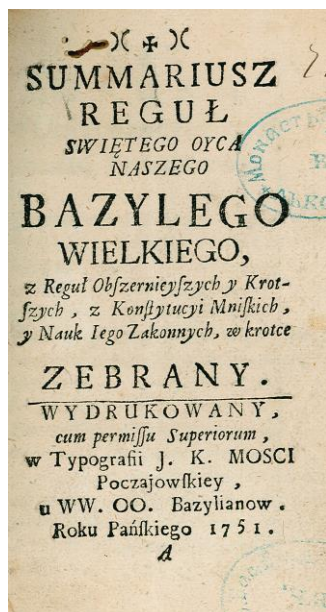
ПРЕЗЕНТАЦІЯ ПРАВИЛ ВАСИЛІЯНСЬКОГО ЧИНУ СВ. ЙОСАФАТА

ВСТУП

Сповняємося духовною радістю, адже маємо нагоду дякувати Господу Богів за *Правила Василянського Чину Святого Йосафата*, які містять коротку історію Василянського Чину і розвиток його законодавства, *Повчання святого Отця нашого Василя Великого*, *Статут* й додатки до нього, а також покажчик до Статуту. Як цього бажав учасникам Генеральної Капітули 5 липня 2012 р. кардинал Леонардо Сандрі, Префект Конгрегації для Східних Церков, книга *Правил* також перекладена і видається італійською мовою під назвою *Regole dell'Ordine Basiliano San Giosafat*.

Статут, тобто партикулярне право Чину або докладний законодавчий кодекс Чину, який визначає мету, правила управління, життя і діяльності (прав. 4), є затверджений Декретом Конгрегації для Східних Церков (Прот. № 70/2004) від 17 квітня 2018 року.

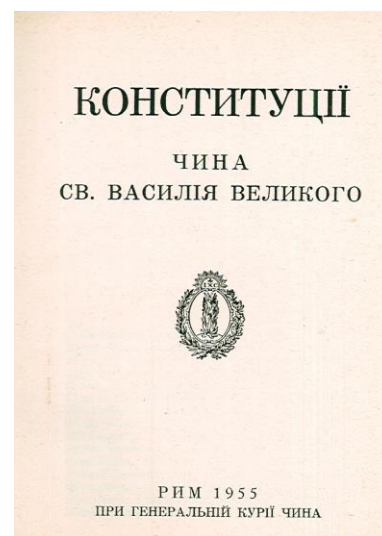
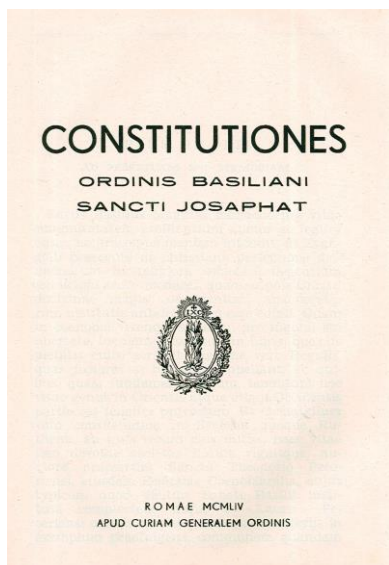
В історії законодавства Чину це третій правовий документ, який отримав затвердження Апостольського Престолу. Першим таким документом були *Конституції Руського Згромадження Чину Святого Василя Великого згідно з думкою конституції «Особливою охороною» Папи Льва XIII*, що їх схвалив папа Пій X 27.07.1909 р. під час аудієнції, наданої кардиналові Антонієві Готті, тодішньому Префектові Конгрегації Поширення віри (ПВ). Вони вийшли друком у Жовківській друкарні 1910 р. Шлях до їх затвердження складав 24 роки, починаючи з 1885 р., коли була надрукована I част. Конституцій. У 1896 р. ці доповнені Конституції в IV-х частинах були схвалені на пробу Мячиславом кард. Ледоховським, префектом Конг. ПВ, пізніше ще доповнені й оновлені Капітулою в Кристинополі (1906 р.) та знову перевірені Конгрегацією ПВ. Слід відмітити, що о. Г. Щепковський Т.І., який укладав Конституції, взурався на *Гоцанські конституції* з 1772 р. та *Суммарій регул* з 1751 р., особливо щодо чеснот, взявши майже дослівно дві третини правил з попередніх василянських правил¹. Отже підготовка цих Конституцій тривала 24 р., починаючи з 1885 р. Після свого затвердження в 1909 р. ці Конституції були чинні до 1954 р., тобто 45 років.

09.02.1952 р. папа Пій XII Ап. листом з власної ініціативи *Postquam Apostolicis Litteris* проголосив нове законодавство для східного монашества, яке почало зобов'язувати з 21.11.1952 р., тож Римська Ген. Капітула 1953 р. пристосовує до нього Конституції Чину.

¹ Пор. Підручний о. Порфирій Василь, *Історичний нарис законодавства Василянського Чину Св. Йосафата*, Рим – 2018 – Львів, с. 320.

Ап. листом «*Божеський Василій Великий*» від 14.06.1954 р. цей же папа Пій XII затверджує Конституції, які цього ж року були надруковані латинською мовою, а у 1955 – українською під назвою *Конституції Чина Святого Василя Великого*. Період підготовки цих Конституцій був коротким (1952-1954 рр.), всього 2 роки, і вони були чинними до 29.03.1970 р., тобто 16 р.

Праця над нинішніми Правилами Чину почалася після II Ват. Собору і тривала аж до наших днів (1965-2018 рр.). Уже соборові й пособорові документи² зобов'язували здійснити перевірку Конституцій, щоб пристосувати їх до змінених обставин часу, зберігаючи первісний задум – дух Засновників – на благо Церкви. Така «ревізія-консультація» була проведена в Чині з 11.10.1966 до 15.06.1967 р. Всього було подано біля 4200 карток-внесків. Серед багатьох характеристик і висновків, зроблених о. Протоархимандритом А. Великим, на увагу заслуговує наступна: «*е*) в загальному треба сказати, що консультація не виявила суттєвих браків у нашому житті, а ті, що в ній виявлені, можна було б усунути засобами, які маємо у наших правилах і доброю волею»³. На основі напрямних вказівок Собору і цих консультацій Ген. Капітула 1969 р. опрацювала і видала на пробу Конституції Чину в трьох частинах: Устав, Правила і Правильник, і наказала їх виконувати. Ці Конституції 1969 р., з незначними змінами, що їх запропонувала міжкапітульна комісія⁴ та схвалила Ген. Капітула 1976 р., перевидавалися в 1977, 1993 та 2002 рр. і були чинними до 30.03.2010 р., тобто діяли 40 років. Слід відмітити, що вони були добре опрацьовані⁵, відповідали потребам часу і нормам КСКЦ, який був проголошений папою Іваном Павлом II у 1990 р. Більше того вони були готові до апробати⁶ уже в 1982 р. і 1988 р., адже Чин у тих часах мав достатнє число досвідчених каноністів й знавців, які також працювали у різних церковних комісіях на етапі підготовки ККСЦ⁷.

² Зокрема декрет про чернече оновлення *Perfectae caritatis* «Досконалої любові» (28.10.1965) та Апостольський лист папи Павла VI з власної ініціативи *Ecclesiae sanctae* «Церкви святої» (08.06.1966).

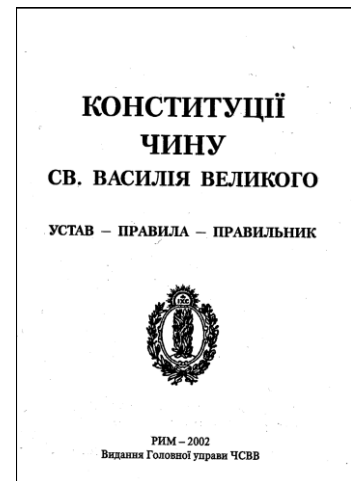
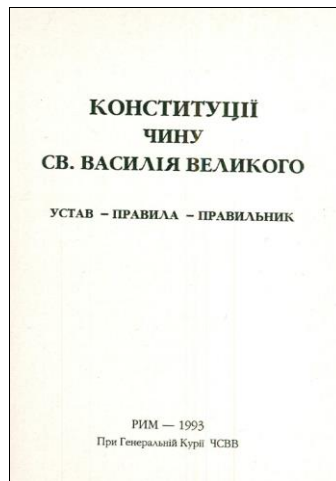
³ Протоархимандриті наставлення до монахів, *Завваження і внески до Конституцій, звичаїв і практик*, Рим 1968, 5-15, на правах рукопису, с. V.

⁴ М. Гнесько – голова, П. Підручний – секретар, І. Патрило, К. Корчагін, С. Мудрий, М. Ваврик. Комісія була утворена Головною Управою Чину 15.07.1975 р.

⁵ Зокрема у 1953 році працювала комісія, в яку увійшли отці: Павло Миськів, Атанасій Химій і Мелетій Войнар, у 1966-1967 рр. – Атанасій Великий, у 1969 р. – усі Капітульні Отці.

⁶ «Після 6-річного випробування показалося, що наші Конституції в загальному добре укладені й достосовані до потреб наших часів. Ця Генеральна Капітула ... вважає, що їх буде подано до апробати Апостольського престолу шойно тоді, коли стане чинним нове Східне канонічне право. До того часу доручається нашим ченцям вірно й сумлінно зберігати ці наші Правила, бо їх св. Церква, до остаточного потвердження, вже тепер апробує», *Постанови – пояснення – розпорядження*, ч. 15, Рим 1982, с. 13. Ідентичну постанову прийняла також VI Римська Ген. Капітула, *Постанови – пояснення – розпорядження*, ч. 16, Рим 1988, с. 18.

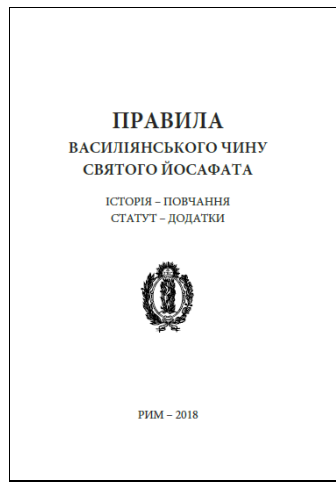
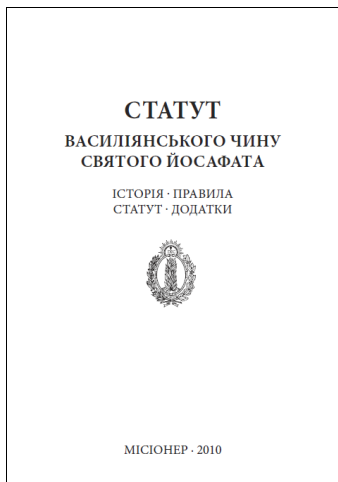
⁷ О. А. Великий був консультором комісії для перегляду Кодексу Канонічного Права /CIC (1964-1972 рр.), Вл. Августин Горняк входив до Колегії для перегляду Кодексу Східного Канонічного Права (з 1983 р.). До консульторів папської комісії для перегляду КСКП належали: о. А. Великий (з 1973-1980), о. С. Мудрий (1973-1990), Вл. Є. Химій

Праця над попереднім проектом нових Конституцій (Правил), які отримали назву *Статут*, почалася з 1998 року і тривала до 2008 р. Правда проект Статуту з 2004 р. був відхилений як дуже «спрощений», а інший з 2008 р., який схвалила XI Римська Ген. Капітула, після багатьох зауважень та виправлень з боку Конгрегації для Сх. Церков, був схвалений нею тільки на пробу на семиріччя.

Отже підготовка Статуту з 2010 р. тривала з 1998 р., а властиво з 2004 р., тобто 5 років, і цей Статут був чинним з 2010 до 2018 р., тобто 8 років.

Праця над актуальним Статутом тривала з 2012 р., тобто 6 років і завершилась затвердженням Апостольського Престолу. Тож нарешті завершена велика справа над Правилами Чину, яка тягнулася з 1966 р., тобто цілих 52 роки.

Найперше наша подяка належить Господу Богу, Який своєю благодаттю допоміг успішно завершити справу наших Правил, адже всяке добре даєння і всякий звершений дар походить від Нього Отця світла. Також складаю подяку нашим попередникам, з чийх трудів ми радо користали, які у глибокому смиренні жертвенно трудилися над ККСЦ та нашими Конституціями задля слави Божої і добра душ. Дякую членам статутної комісії: о. Теодозію Греню, Заступнику Голови, о. Діонісію Заведюку і о. Сергію Крутовському; Головній Раді, зокрема о. Протоархимандриту Генезію, о. Степану Стареправо, а також о. Роберту Лисейко, які долучалися до праці комісії і вносили свою частку в спільну справу. Рівно ж дякую членам Пров. статутних комісій, найбільше о. Сотеру Шиллеру з Бразилії, який разом із отцями подав багато слушних зауваг, який трудиться навіть тепер, перекладаючи уже Статут на португальську мову. Дякую о. Корнилію Яремаку, який перерахував і подавав свої зауваги, о. Й. Поповичу. Дякую о. Протоігуменам і учасникам Пров. Капітул, зокрема у Бразилії, Канаді та США, які подали свої зауваги; Вл. Діонісію Ляховичу, о.

(1979-1990). Над перекладом ККСЦ на українську мову трудилися отці: І. Патрило, С. Мудрий, К. Корчагін, Т. Галицький.

Порфирію Підручному та всім добродіям, які у свій спосіб долучалися до спільної справи: коректою, читанням, схваленням чи молитвою. Окремо дякую од. В. Федішину за переклад Статуту на італійську мову (прав. 1-230), о. Д. Заведюку за додаткове корегування текстів, о. Єфрему Кончаку за форматування Правил, о. Маврикію Попадюку за фінансування видання і о. Віталію Попадюку за своєчасний друк і пересилання Правил.

ГОЛОВНІ ЕТАПИ ПРАЦІ НАД СТАТУТОМ 2018 Р.

У Статуті 2010 р., незважаючи виконану працю комісій (1998-2004, 2004-2009 рр.), працю двох Ген. Капітул (2006 і 2008 рр.) й численні виправлення з боку Конгрегації, ще залишались недоліки й прогалини, тому на XII Римській Ген. Капітулі було вирішено створити Головну статутну комісію і продовжити працю над удосконаленням Статуту (пост. ч. 1). Ця праця була виконана у кілька етапів.

На I етапі (вересень 2012 р. – грудень 2015 р.) Провінційні статутні комісії, головно комісії з Бразилії та України, та окремі ченці подали свої зауваги, які були зібрані Головою комісії у хронологічному та систематичному порядку в окремий фонд під назвою *Зауваги (I) та Зауваги (II) до Статуту 2010 р.*, які по мірі поступлення зауваг оновлювались аж вісім разів. На цьому етапі також треба було розв'язати дві труднощі: самоусунення членів Головної стат. комісії⁸ та недієвість Пров. стат. комісій. Їх вирішенням стала заміна осіб у Гол. стат. комісії, а також залучення до цієї праці членів Гол. Ради та тісніша співпраця із зацікавленими членами Пров. комісій, зокрема із о. Сотером Шіллером, о. К. Яремаком та іншими.

На основі узагальнення й аналізу всіх зауваг, доповнень, усунення помилок й повторень, виключення суб'єктивних й абстрактних норм, природно на 23.09.2015 р. була утворена нова редакція Статуту. Очевидно вона базувалася на нормах Статуту 2010 р. і була її удосконаленням. Для прикладу у Статуті 2010 р. нашу василіянську спільноту характеризували правила *про законне перебування поза спільнотою та незаконна відсутність!*? Тож нову редакцію Статуту було збагачено практичними нормами із Конституцій 2002 р. та доповнено витягами із канонів ККСЦ, дотримуючись принципів цілісності, повноти й гармонійності правил, а також канонічності, збереження традицій і духовної спадщини Чину. Загально у новій редакції Статуту було повністю усунуто близько 12% правил, які були у Статуті 2010 р., частково змінено 20% правил та додано біля 30% нових правил (338 §§ /1034 §§, 32,7%). Нову редакцію у листопаді 2015 р. переглянула і схвалила Головна статутна комісія разом із Гол. Радою на своїх 10-х засіданнях. Тож перший етап праці характеризується поданням зауваг до Статуту 2010 р., їх систематизуванням та підготовкою нової редакції Статуту.

На II етапі (січень 2016 р. – 06.12.2017 р.) відбувається удосконалення нової редакції Статуту, яка була представлена Пров. статутним комісіям та подекуди розглянута на Пров. капітулах. Зауваги, які надійшли з Бразилії (104), Канади (22), США (2) та України (8 від Поповича о. Й.), були зібрані у фонд під назвою *Зауваги (III) до нової редакції Статуту*, опісля розглянуті Гол. стат. комісією та внесені у Статут. Зокрема було додано формулу віднови обітів (прав. 202), норми про рекреацію (225 §1/тепер 224 §1), про аполітичність (234/233), про правоздатність юридичних осіб Чину (308 §3/307 §3), про вікові аспекти щодо участі у Капітулах (340/339), окреслено каденцію (391) тощо.

Ця нова редакція Статуту була представлена на Ген. Капітулі 2016 р., яка присвятила справі Статуту 8 днів своєї праці під час 15-ти сесій та двома третинами голосів схвалила її, зробивши поправки до 158 правил, зокрема щодо допуску до професії ченця, який перебуває в іншій Провінції (прав. 86 §4), про делегатів на Ген. Капітули (372), додавши нову норму про звітування і схвалення звітів (336 §3 і § 5) та про можливе проведення Капітули Провінції, яка має менше 30 ченців, шляхом вибору делегатів (261). Крім того Капітула оновила Статутну комісію⁹ і доручила їй здійснити мовну коректу Статуту, його переклад на італійську мову, дбання про затвердження і видання. Тож Статутна комісія

⁸ Замість о. В. Ковбича Заступником Голови стат. комісії 14.09.2015 р. було призначено о. Т. Греня, а замість о. М. Гавриліву у засіданнях комісії брав участь о. Д. Заведюк.

⁹ Йоанікій Чверенчук – Голова, о. Теодосій Грень – Заступник, о. Діонісій Заведюк та о. Сергій Крутовський.

разом із Гол. Радою¹⁰ подбала і переглянула коректу Статуту українською мовою (вересень 2016 р., *ще інша була зроблена у липні 2018 р.*), зробила і перевірила коректу Статуту італійською мовою (липень 2017 р. і листопад 2017 р.)¹¹. Так до італійського тексту Статуту було зроблено близько 400 поправок. Для прикладу «il quale appartiene» змінено на «appartenente» (прав. 1), «la caratteristica» – на «una valutazione» (прав. 75 §1). Слід відмітити, що такі поправки подекуди вплинули на формулювання українського тексту, зокрема було зроблено поправки до 125 правил. Так вираз: «а силу нових правил у Статуті вони отримують» замінено на «новими правилами у Статуті вони стають» (прав. 5 §2). Крім того комісія внесла ще інших 110 поправок, на приклад: «який перейшов» замінено на «який походить» (прав. 84 §4), «про що» – на «про такі повноваження для цього священика» (136 §3).

III етап (06.12.2017 р. – 01.10.2018 р.) – охоплює період від подання Статуту в італійській та українських мовах на затвердження до Конгрегації для Східних Церков, його затвердження, проголошення, підготовку до друку книги Правил, її видання, аж до моменту вступлення у силу норм Статуту. Статут було передано до Конгрегації 06.12.2017 р., яка листом від 17.04.2018 р. повідомила про позитивний розгляд тексту Статуту, водночас подаючи Декрет його затвердження та окремі зауваження, бажаючи, щоб «*дотримання Статуту для членів Василянського Чину Святого Йосафата було цінною допомогою в реалізації їхнього покликання до слідування за Христом і щоб вони виконували свої апостольські зобов'язання, зберігаючи вірність власній харизмі, в радості єднання й співучасті святого Отця Василя Великого*»¹². Щодо зауваг, то вони були незначними і стосувалися дев'яти правил; відносно трьох (126 §4, 391 §3 і 450) комісія запропонувала нову редакцію, які Конгрегація схвалила.

Впродовж липня-серпня статутна комісія ще раз зробила коректу всього тексту Правил, зокрема Статуту, перевірила покажчик й indice, які підготував о. Й. Чверенчук (20.05-29.06.2018 р.), коротку історію та Повчання, схвалюючи та вносячи необхідні виправлення¹³. Формування всього тексту Правил і Regole для друку, в основному, виконав о. Є. Кончак. Він же виконав коректу gli Insegnamenti, о. Д. Заведюк – Breve storia та indice.

29 червня 2018 р. о. Протоархимандрит Генезій Віомар своїм декретом (№120/18) проголосив Статут *в новій редакції*, який вступає в силу з 01.10.2018 р., доручаючи Протоігуменам та настоятелям чернечих осідків Чину, усім ченцям і кожному зокрема, належне вивчення Статуту і його здійснення.

КОРОТКИЙ АНАЛІЗ СТАТУТУ

Статут містить 536 правил або 1034 §§ та поділяється на вступні правила (1-10) і чотири частини:

I. Чернече формування і навчання (прав. 11-141) містить 131 правило.

II. Чернече життя і його правопорядок (142-267) – 125 правил.

III. Устрій Чину і чернеча влада (268-510) – 243 правила

IV. Напоумлення і процеси (511-536) – 26 правил.

Статут має Додатки та свій покажчик. Покажчик укр. мовою має 468 термінів, в яких є 44 відсилання, напр.: ремінь (див. пояс); 26 термінів ще внутрішньо поділяються (напр.

¹⁰ Зокрема разом із о. Протоархимандритом Генезієм Віомаром, о. Степаном Стареправом і о. Робертом Лисейком, заступник Гол. Радника і духівником папської колегії св. Йосафата.

¹¹ Коректу укр. тексту Статуту у вересні 2016 р. виконала п. Іванка Дорош, редактор ВВП «Місіонер»; у червні 2018 р. – с. Маркіяна Казьмір ЧСВВ. Переклад 230 правил на італійську мову виконав д. Валентин Федішин ЧСВВ (листопад 2016 р. – квітень 2017 р.), а коректу усього Статуту в італійській мові виконав професор-каноніст із Венеції р. Paolo Lobiati (листопад 2017 р.).

¹² Декрет Конгрегації для Сх. Церков (№70/2004) від 17.04.2018 р. про затвердження Статуту.

¹³ Див. *Зміни до Статуту і Правил від 17.05.2018 до 19.07.2018 р., від Конгрегації для Сх. Церков та інші*: Зокрема під час виготовлення покажчика-indice було зроблено ще до 40 правок в Statuto, які стосувалися узгодження термінів і написання слів (напр.: regola – reg., direttore spirituale – Direttore spirituale, Eparchia – eparchia), та близько 85 правок в Статуті; під час перегляду укр. коректи Статуту було схвалено біля 130 виправлень, рекомендованих редактором, та зроблено біля 115 поправок у покажчику та в indice. Крім спільних, ще окремі виправлення (біля 100) зробив о. Д. Заведюк, головню в короткій історії та Повчаннях.

«Правильник» має три таких поділи щодо 1) новіціату, Осідку студій і Гол. Осідку; 2) Провінції; та 3) шкіл і установ). На Додатки є відсилання у 29 правилах.

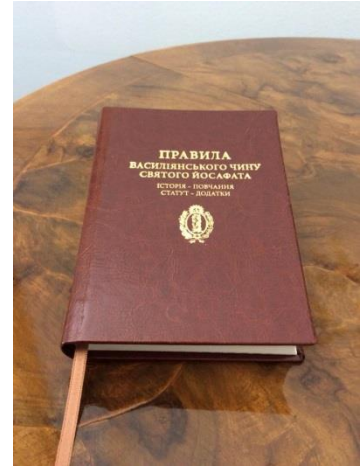
Звичайно правила мають відсилання до джерел, тож у Статуті є 710 виносів, з яких 490 відсилаються до ККСЦ, де 620 раз згадуються канони. Св. Письмо згадуються 23 рази, КПр. – 80 раз, ШПр. – 76 раз, МПр. – 5 раз, попередні Ген. Капітули – 25 раз, Конституції Чину – 14 раз, Статут 2010 р. – 11 раз. Крім того правила Статуту, де це необхідно, мають відсилання до інших правил цього ж Статуту (таких правил є 100 або 112 §§).

Очевидно, час даної презентації не дозволяє заглиблюватись у багато речей, але треба зробити бодай загальні висновки. Вважаю, що статутній комісії вдалося систематизувати і подати цілісність правил нашого Чину, відновляючи при цьому їх історичну тяглість, яка була втрачена у Статуті 2010 р. Задля цього було зроблено 380 узгоджень з Правилами 2002 р. та 72 узгодження з Правильником, тобто 452 узгодження, які доповнили прогалини. Ці джерела, як і посилання на правила Статуту 2010 р., відображалися в усіх попередніх редакціях Статуту окремою колонкою. Напр. актуальне прав. 5 §2, яке говорить про зміну правил Статуту, взято із Конституцій 2002 (Прав. 311 § 3)¹⁴.

Таким чином до багатьох правил повернуто практичність і ясність (*Дод. 1, Нові правила*), починаючи з мети Чину (прав. 3 § 1), яку досягаємо «*шиляхом досконалого наслідування прикладу життя і вчення Господа нашого Ісуса Христа (ці слова додано, хоча подібні були у прав. 2 Конст. 2002 р.)*», практикуванням євангельських рад», і закінчуючи диспензою від зобов'язань, які впливають зі свячень (прав. 536).

Як добре знаємо, важливим аспектом реалізації нашої посвяти є належним чином налагоджене спільнотне життя, тому суттєво доповнено І. главу II част. «Чернеча спільнота і спільне життя», зокрема розд. І. «Василіянська спільнота», де сказано, що Христос є началом і охоронцем єдності та єдності нашої духовної родини, яка скріплюється Святим Духом (прав. 142), яка має спільну мету і де кожен дбає про Боже вдоволення (143 §1). Розділ 2. «Спільнотне життя» містить заклик плекати і цінувати спільнотне життя через внесення свого вкладу у служіння Чину, а також ставить вимогу – точно і вірно зберігати правила, звичаї, практики і традиції (144 §§ 1-2), при цьому одні для одних ми повинні бути джерелом натхнення для трудів і молитви, яка є виявом нашого надприродного з'єднання з Богом (145 §§ 1-2). Задля спільного добра кожен повинен пристосувати свою індивідуальність до вимог спільноти, щоб бути джерелом духовного збагачення для інших (146 §§ 1-2), а не «духовного тероризму», як одного разу висловився папа Франциск. Також обов'язком усіх є дбання про покликання, найперше правдивим прикладом і щирою молитвою (пор. 147 §1). І окремим виявом спільнотного життя є наша дбайливість про знеможених і хворих, гостинність до подорожніх, вдячність добродіям і працівникам (147 §2, 148). Щоб успішно усе це виконати нам потрібні спільні зустрічі й наради, які мають організовувати Настоятелі, щоб «*обговорювати важливі справи своєї життєдіяльності й правопорядку тощо, аби в духовній приязні та повній гармонії авторитету й послуху, у взаємній відповідальності й підтримці, могли краще пізнавати волю Божу і сповнити її*»¹⁵ (149 §§ 1-2), як до цього закликає Церква устами своїх Пастирів. А після цього всього вже й слід сказати про *законне перебування поза спільнотою та незаконну відсутність*.

Очевидно багато аспектів нашого спільнотного життя є взаємопов'язаними, тож слід серед інших загально сказати ще про Настоятелів, які є «*духовними та організаційними провідниками спільноти*» (385), яких у Статуті ще називаємо «*пояснювачами волі Божої й Христовими заступниками*», яким, з огляду на ці титули, Ченці в душі довіри і любові до

¹⁴ Конституції Чину св. Василя Великого, Рим 2002, Прав. 311. § 3. – Правило, таким способом запропоноване для зміни, одержує силу капітульного розпорядження тільки за попередньою диспензою Апостольського Престолу, а силу нового Правила отримує аж тоді, коли її затвердить одна наступна Капітула, а тоді й Апостольський Престол.

¹⁵ Див. Папа Павло VI, Апостольське повчання про онову чернечого життя за вченням Собору *Evangelica testificatio* «Євангельське свідчення» (29.6.1971), 25, 39, 40.

Божої волі віддають обітом послуху смиренну повинність *«згідно із приписами Статуту, даючи сили розуму й волі, як також дарування ласки і природи на виконання наказів та здійснення доручених собі обов'язків»* (154 §1). Тож Настоятелі в першу чергу мусять вдосконалюватися у Христовій любові й докладати зусиль, щоб бути розсудливими у щоденних справах і далекоглядними в майбутнє; лагідними за прикладом Христа й опирати свій авторитет не на слова, а на приклад власного життя; бути посередниками в уподібненні Христові, всіляко допомагаючи Ченцям, викорінюючи гріхи й дбаючи про істину, докоряючи непокірним і зносячи слабкості немічних; тобто з терпеливістю виконувати все належне їм задля вдосконалення братів і досягнення мети Чину (385). Цього вимагає від Настоятеля ККСЦ і навчання нашого наш Отця Василя Великого¹⁶. Може здаватися, що забагато для одного, але для помочі кожен Настоятель повинен користуватись допомогою своєї Ради, особливо коли для здійснення юридичного акту він потребує її згоди або поради (394 §1), інакше його акти будуть неправосильними (395 §2, 396).

Статут Чину задля досягнення мети посвяти ченців також вкладає в руки Настоятеля й інші духовні й адміністративні середники, що ними наприклад є:

розпорядок дня, який визначає Монастирська Капітула або спільні збори у Резиденції (212 §2) та потверджує Протоігуменом за згодою його Ради;

місячна духовна віднова, в якій мають брати участь усі Ченці Осідку та приєднаних структур, при необхідності вони можуть мати спільний обмін думками (201 §1), річний план віднов укладає Настоятель Осідку за згодою своєї Ради (201 §2);

Монастирська капітула для представлення звітів і для розгляду інших справ, яка повинна відбуватися щонайменше один раз на рік (381 §1). Ця Капітула в родинному дусі, наперед оголошена і приготована, *«розглядає й оцінює стан і розвиток Монастиря та приєднаних до нього структур і залежних Резиденцій, їхні духовні, адміністративні й економічні справи та апостолят; визначає річну програму діяльності й схвалює бюджет; визначає розпорядок дня і частини Церковного Правила, які відправляються спільно; вибирає монастирських Радників; розподіляє обов'язки й домашні служіння тощо»* (382 §1). Під час цієї річної *«Капітули Настоятель звітує про управління Монастирем і виконання запланованих завдань, а Економ – про економічний стан, представляючи річний звіт й бюджет»* (382 §2), подаючи необхідні пояснення. Тож ще раз переконуємося, що наші попередники були свідомі того, що для сталого духовного розвитку Чину і кожного ченця зокрема недостатньо хвилювого піднесення чи спонтанного захоплення, але треба тривалої *«ревності ченців та дбайливості Капітул і Настоятелів»*¹⁷.

Ще слід сказати *про духовну віднову* перед празником святого Василя Великого, яка приурочується тематиці вірності зберіганню обітів і правил Статуту та включає читання, іспит совісті й молитви Церковного Правила, а буде завершуватись спільним *проказуванням формули обітів* у церкві чи каплиці, як це буде зазначено в Провінційному Правильнику (202). Крім цього, йдучи за світлим прикладом наших попередників, маємо плекати глибоку синівську набожність до Пресвятої Богородиці, зокрема через здійснення *щорічної віднови свого синівства в празник Її Покрова* (194).

НАЙВАЖЛИВІШІ ЗАВДАННЯ

Статут Чину вступає у силу з 1 жовтня 2018 р. Ми щасливі, що для цього багато зроблено, але треба бути свідомими, що наша подорож із цим Статутом у новій редакції, з новими нашими Правилами, тільки починається. Тож перед нами постають нові виклики і завдання, щоб зробити Правила Чину дієвим і плідним інструментом нашого щоденно життя і служіння на славу Божу і добро Церкви, Чину і спасіння душ.

Тож найперше нам слід пам'ятати про найвищий закон – це закон Христової любові. Коли Римський Архиєрей Іван Павло II презентував ККСЦ, *«який регулює церковну дисципліну, навіть якщо він і викладений у численних канонах і параграфах»*, то все ж таки закликав *«розглядати (його) як особливе вираження любові, що її Господь наш Ісус*

¹⁶ Пор. ККСЦ, кан. 421; ШПр. 43, 30, 28, 25.

¹⁷ Див. *Послання Капітульних Отців Генеральної Капітули – Римської III*, ч. 2, Рим – 1969, с 7: Папа Павло VI, Апостольський лист з власної ініціативи *Ecclesiae sanctae* «Церкви святої» (06.08.1966), I, 19.

залишив нам на Тайній вечері»¹⁸. При цьому наголошуючи, що Божий месіанський народ, до якого і ми належимо, який має Христа за свого проводиря, свободу та гідність дітей Божих – за свою умову, і царство Боже – за свою мету, як підкреслює II Ватиканський Собор (пор. Світло народів, 9), має своїм законом тільки цю Христову любов: любити як сам Христос полюбив нас (пор. Йо 13, 34)¹⁹.

І ще один важливий аспект, коли Римський Архиєрей говорить, що «*всі норми Кодексу містять велику мудрість*»²⁰, то подібне сміливо можемо стверджувати і ми, що і наші правила містять у собі велику мудрість, що її у Статуті потвердив Апостольський Престол, яку залишили святі Отці, зокрема св. Василій В., і яку перевірили своїм життям багато наших попередників. Тож нашим закликом є звернення до усіх Ченців Чину: пізнавати цю мудрість, яка криється у наших правилах, які є законом нашого правопорядку, життя і праці як у Чині, так і поза ним. Про це завдання головно нагадуватиме нам декрет проголошення нового тексту Статуту, виданий о. Протоархимандритом (№120/18) від 29.06.2018 р., яким він доручає «*Протоігуменам та настоятелям Чернечих осідків Чину, усім ченцям і кожному зокрема належне (й уважне) вивчення Статуту і його здійснення, щоб легше досягти мету нашого Чину*», адже в наших Правилах відображений і зміст нашої посвяти Богові, і спосіб нашого спільного й особистого життя. Тож справа засвоєння та використання Статуту Чину нехай буде завжди актуальна у наших спільнотах і на особистому рівні, щоб уникнути тих проблем, які походять від незнання чи забуття правил. Для цього вивчення Правил слід включити в програму щорічних формаційних зустрічей і курсів для Отців і братів, ввести до програми вступного курсу і новіціату. Протоігуменам зі своєю Радою, де це потрібно, слід подбати про переклад Статуту ЧСВВ на мову своєї країни, а також подбати про опрацювання у 2019 році нової редакції Правильника Провінції згідно із нормами Статуту, залучивши до цього відповідних осіб, з тим, щоб його розглянула Провінційна Капітула на початку 2020 року і схвалила Головна Рада, про що сказано у декреті Протоархимандрита (№122/18) від 30.06.2018 р.

Стараймося, отже, щоб Правила Чину були для нас надійним дороговказом до Христа, дієвим знаряддям для ладу і гармонії у наших спільнотах, помічними для Святого Духа задля поширення Божого Царства на більшу славу Богу.

о. Йоанікій Чверенчук ЧСВВ
Ген. Вікарій і Голова
статутної комісії (2012-2018 рр.)

20.09.2018 р. Б.

¹⁸ Промова папи Івана Павла II, виголошена під час презентації ККСЦ, ч. 5 (25.10.1990 р.).

¹⁹ Див. там же, 5.

²⁰ Там же, 10.